

Handläggare
Anne Menes
Telefon: 08-508 03 376**Till**
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Svar på remiss om betänkandet Ut ur skuldfällan (SOU 2013:72)

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden lämnar svar på remissen i enlighet med tjänsteutlåtandet.

Maria Häggblom

Christina Heglert

Stadsdelsdirektör

Avdelningschef

Sammanfattning

På uppdrag av Regeringen tillkallades en särskild utredare med uppdrag att föreslå åtgärder som förbättrar möjligheterna för dem som har rätt till skuldsanering att också få det. Utredningen utmynnades i ett antal förslag på förbättringar och förenklingar som underlättar skuldsaneringsförfarande, bland annat om betalningsplanens längd, kontroll av gäldenärens uppgifter och kvalificerad insolvens. Under utredningen har det också slagits fast att kunskapen om skuldsanering är låg i samhället varpå Kronofogdemyndigheten och Konsumentverket bör ansvara för information och utbildning på området. Förvaltningens bedömning är att de föreslagna åtgärderna är mycket bra och ställer sig positiv till de förslag som utredaren lyfter fram i betänkandet.

Ärendet

Regeringen beslutade att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att föreslå åtgärder som förbättrar möjligheterna för dem som har rätt till skuldsanering att också få det. Utredaren fick i uppdrag att bland annat titta på om det ska bli enklare att ansöka om skuldsanering, hur skuldsaneringslagens krav på kvalificerad insolvens tillämpas och om betalningsplanens längd. Under utredningen har det kunnat konstateras att kunskapen om skuldsanering är låg i samhället och att åtgärder inom detta område också är nödvändigt. Utredaren har lämnat förslag på ett antal åtgärder där det bedöms föreligga behov för förenkling:

Internetportal: En internetportal med information om skuldsanering för gäldenärer, borgenärer och andra aktörer som kommer i kontakt med skuldsatta personer bör finnas och drivas i samhällets regi.

Kronofogdemyndighetens upplysningsskyldighet: Upplysningar om skuldsanering till gäldenärer som under lång tid varit föremål för utmätning av lön eller andra exekutiva åtgärder bör lämnas av Kronofogdemyndigheten till var och en av landets kommuner.

Övrig information och utbildning: Kronofogdemyndigheten och Konsumentverket bör ansvara för att höja kunskapen om skuldsanering i samhället genom olika utbildningsinsatser. De bör också i större utsträckning erbjuda utbildning om skuldsanering till aktörer som kommer i kontakt med skuldsatta personer.

Kontroll av gäldenärens uppgifter: Kronofogdemyndighetens ansvar för att kontrollera att lämnade uppgifter i en skuldsaneringsansökan är korrekta ska förstärkas. Bland annat ska skuldsaneringshandläggare ges större tillgång till myndighetens egna databaser och underlag ska mer regelmässigt inhämtas.

Ansökan om skuldsanering: En skuldsaneringsansökan ska vara möjligt att göra genom ett webbaserat ansökningsförfarande. Vad en gäldenär ska ange i sin ansökan är idag omfattande och det är utredarens uppfattning att dessa krav sannolikt leder till att personer avstår från att ansöka om skuldsanering. Att sänka kraven på utredningen i ett skuldsaneringsförfarande är inte möjligt och därför föreslås det att ansvaret för utredningen bör ha en annan fördelning än vad som är aktuellt i dagsläget. Gäldenären ska enligt förslaget fortfarande alltid uppge en seriöst uppskattad total skuldbörda och bakgrunden till skuldsättningen, men behöver inte i detalj ange samtliga skulder i sin ansökan. Det åläggs i stället borgenärer att anmäla sina respektive fordran till Kronofogdemyndighet.

Kvalificerad insolvens: Ett utslag från Högsta domstolen för några år sedan har lett till en strängare tillämpning av skuldsaneringslagens insolvenskrav. Efter rättsfallet har en 15-årig prognos mer regelmässigt använts vid bedömningen av gäldenärens betalningsförmåga. Detta innebär att vissa gäldenärer inte beviljas skuldsanering trots att det är motiverat utifrån de grundläggande syftena med skuldsaneringslagen. Särskilt unga, arbetslösa och förvärvsarbetande har haft svårt att komma ifråga med nuvarande praxis. Utredaren anser att det är nödvändigt med lagstiftningsåtgärder för att kunna frångå den etablerade 15-årsprognosen. Vidare föreslår utredaren att definitionen av kvalificerad insolvens ska avses att gäldenären inte kan betala sina skulder och att denna oförmåga med hänsyn till samtliga omständigheter kan förväntas bestå under överskådlig tid.

Betalningsplanen: Praxis i dagsläget är att vid en skuldsanering bestäms att gäldenären ska betala av på sina skulder under en period om 5 år. Under tiden ska gäldenären leva på existensminimum, vilket kan vara betungande. För att det ska vara möjligt att ta hänsyn till den enskildes situation, föreslås det i utredningen att betalningsplanens längd ska vara mer flexibel än den är idag. En kortare betalningsplan ska kunna bestämmas om det finns skäl för detta, exempelvis för hårt skuldsatta ålderspensionärer och svårt sjuka gäldenärer.

Betalningsfria månader: För att underlätta för gäldenärernas förutsättningar att genomföra en skuldsanering, föreslås två betalningsfria månader som ska infalla juni och december månad. Gäldenärerna får en ventil i betalningsperioden som kan underlätta den pressande situationen.

Gäldenären ska påbörja betalningen tidigare: För att få ett effektivare skuldsaneringsförfarande föreslås att gäldenären ska kunna påbörja sina betalningar redan från inledandebeslutet, vilket kan leda till att gäldenären blir skuldfri tidigare. Hur gäldenären sköter betalningarna efter inledandebeslutet ska dessutom vägas in och ha betydelse för bedömningen av om det är skäligt att bevilja skuldsanering.

Betalningsförmedling: Betalningsplanerna kan i dag vara svåra att förstå då gäldenären enligt planen ska betala många små belopp till flera olika borgenärer. Utredaren menar att det är viktigt att dels underlätta för gäldenären att genomföra betalningsplanen och dels att kostnaderna för borgenärerna att ta emot betalningarna ska hållas nere. Utredaren föreslår att det som gäldenären ska betala till borgenären under skuldsaneringen ska hanteras inom ramen för en betalningsförmedling. Gäldenären ska varje månad betala in ett bestämt belopp till ett konto hos Kronofogdemyndigheten och borgenärerna får därefter sin

respektive betalning en gång per år i stället för som i dag, varje månad. Om gäldenären inte skulle beviljas skuldsanering ska han eller hon ha rätt till att få tillbaka de inbetalade pengarna.

Modifierat utmättningsförbud: Om gäldenären före inledandebeslutet varit föremål för exempelvis löneutmätning, ska pengarna på kontot inte betalas tillbaka till gäldenären. Pengarna betalas i stället ut till de utmättningsfordringar som stoppades till följd av inledandebeslutet.

En andra chans: Om en gäldenär tidigare misslyckats med skuldsaneringen och fått den upphävt ska han eller hon kunna beviljas skuldsanering igen, utan begränsningar. Om en gäldenär genomgått en skuldsanering och blivit skuldfri, men skuldsatt sig på nytt, bör dock möjligheten för att bli beviljad skuldsanering igen fortsatt vara begränsad till om det bedöms finnas synnerliga skäl.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts på Strategiska staben.

Förvaltningens synpunkter

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning har tagit del av sammanfattningen av betänkandet ”Ut ur skuldfällan” (SOU 2013:72). Förvaltningens bedömning är att de föreslagna åtgärderna som bland annat ska underlätta för skuldsatta personer att få skuldsanering är bra och ställer sig positiv till de förslag som utredaren lyfter fram i betänkandet. Förvaltningen framför följande synpunkter: En internetportal är ett viktigt framtida verktyg då fler och fler människor söker information på internet. Portalen måste dock vara översiktlig och lätt att navigera i. Det är också viktigt att informationstexten är lätt att förstå och inte för byråkratisk.

Att Kronofogdemyndigheten får en upplysningsskyldighet att informera om den generella skuldsituationen i respektive kommun tycker förvaltningen är bra. Kronofogdemyndigheten skulle exempelvis kunna skicka en broschyr med information om vem som är skuldrådgivare i en kommun/stadsdel i kontakt med människor som aktualiseras hos myndigheten. På så sätt skulle det vara möjligt att få kontakt med gäldenärer och få till stånd en överenskommelse med borgenärerna innan det exempelvis går till utmätning.

I dagsläget finns i stort sätt ingen utbildning eller fortbildning att tillgå för skuldrådgivare. Man lär sig av sina kollegor. Det finns ett önskemål om att fortlöpande få information om nya lagar och

annat som rör arbetet med skuldsanering. Det är därför positivt att Kronofogdemyndigheten och Konsumentverket föreslås ansvara för att höja kunskapen om skuldsanering i samhället och erbjuda utbildning till aktörer som arbetar med skuldsatta.

För skuldrådgivarna skulle arbetet underlättas om tillgång ges till Kronofogdemyndighetens databaser. Gäldenärerna har ofta inte översikt över vilka borgenärer som har ett betalningskrav och breven finns inte alltid kvar. Den 15-åriga prognosen som tillämpas för att bedöma gäldenärens framtida möjlighet till att betala sina skulder utan skuldsanering är för lång. En mer nyanserad tillämpning för bedömning vore därför bra, förvaltningen anser att 5 år är en rimlig period.

Förvaltningen vill särskilt lyfta fram förslagen om en mer flexibel betalningsplan och möjligheten till att gäldenären ska kunna påbörja betalningarna tidigare. Att kunna börja betala så fort som möjligt gör att gäldenären får rutin på inbetalningarna och kan på så sätt visa att de klarar av att sköta inbetalningarna. Även förslaget om en betalningsförmedling är bra, om än praktiskt svårt att genomföra. Det krävs extra resurser hos den myndighet som är utsedd som förmedlare. För gäldenären skulle det underlätta att betala in till en och samma, framförallt skulle kostnaderna sjunka för de av gäldenärerna som inte har tillgång till en dator utan betalar sina räkningar hos exempelvis postombud.

Bilagor

1. Betänkandet Ut ur skuldfällan (SOU 2013:72)